

PRIMJENA „NOVOG“ ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU - NASTAVAK

UVOD

„Novim“ Zakonom o zaštiti na radu* (u daljnjem tekstu: Zakon) velike promjene su posebno propisane u vezi s radom inspektora rada i propisanim inspekcijskim mjerama koje inspektori rada moraju poduzimati. Npr. odredbama članka 29. Zakon o Inspektoratu rada** (u daljnjem tekstu: ZIR) propisano je da inspektor rada tijekom obavljanja inspekcijskog nadzora može poslodavcu na njegov zahtjev, a neposredno u vezi s predmetom inspekcijskog nadzora, dati savjet o načinu najučinkovitije primjene pojedinih odredbi propisa čiju provedbu nadzire. O sadržaju zahtjeva i danom savjetu inspektor će sastaviti službenu zabilješku. Nadalje, u provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu, nadležni inspektor je ovlašten donositi upravne mjere u skladu s odredbama članaka 91. i 92. Zakona (usmeno rješenje upisano u zapisnik o inspekcijskom nadzoru) kojima poslodavcu na vrijeme dok ne otkloni utvrđeni nedostatak, npr. zabranjuje uporabu sredstava rada i osobne zaštitne opreme, zabranjuje obavljanje

radnih postupaka, zabranjuje uporabu izvora fizikalnih, kemijskih, bioloških i drugih štetnosti i dr. ili kojima naređuje poslodavcu npr. udaljenje radnika s mjesta rada, izradu procjene rizika za poslove na mjestima rada i dr.

Ako je povredom propisa počinjen prekršaj (opisani u odredbama članaka 94., 95., 96., 97., 98., 99. i 100. Zakona), počinitelju prekršaja dana je mogućnost da plati novčanu kaznu na mjestu počinjenja prekršaja koja je višestruko manja od propisane kazne koju može izreći nadležni Prekršajni sud. Posebno je važno napomenuti da novčana kazna naplaćena na mjestu počinjenja prekršaja ne ulazi u kaznenu evidenciju.

POSTUPANJE INSPEKTORA RADA U PODRUČJU ZAŠTITE NA RADU U VEZI S PREKRŠAJNIM ODREDBAMA

Na temelju utvrđenih činjenica o povredi propisa za koje je propisana prekršajna kazna, inspektor rada u području zaštite na radu *obvezan je naplatiti novčanu kaznu na mjestu počinjenja prekršaja, izdati obavezan prekršajni nalog, izdati prekršajni nalog, odnosno podnijeti optužni prijedlog.*

*Zakon o zaštiti na radu (N.N., br. 71/14., 118/14. i 154/14.) na snazi od 19. lipnja 2014.

**Zakon o Inspektoratu rada (N.N., br. 19/14.) na snazi od 20. veljače 2014.

Novčana kazna

Članak 42., stavak 1. ZIR-a

„Ako inspektor rada inspekcijskim nadzorom utvrdi da je povredom propisa **počinjen prekršaj** za koji prema prekršajnom, odnosno drugom propisu može usmeno **izreći i naplatiti novčanu kaznu na mjestu počinjenja prekršaja**, izreći će tu kaznu i naplatiti je od počinitelja prekršaja.“

Postupanje inspektora rada propisano je u skladu s odredbom članka 42., stavak 1. ZIR-a i odredbama članka 245., stavaka 1., 2., 3. i 4. Prekršajnog zakona* (u daljnjem tekstu: PZ). Inspektor rada je obavezan izreći i naplatiti kaznu na mjestu počinjenja prekršaja iz sljedećih odredbi propisa:

- članak 94., stavak 3. Zakona, koordinatoru zaštite na radu (fizička osoba),
- članak 95., stavak 4. Zakona, poslodavcu pravnoj osobi i odgovornoj osobi pravne osobe ili poslodavcu fizičkoj osobi,
- članak 96., stavak 4. Zakona, poslodavcu pravnoj osobi i odgovornoj osobi pravne osobe ili poslodavcu fizičkoj osobi,
- članak 97., stavak 4. Zakona, poslodavcu pravnoj osobi i odgovornoj osobi pravne osobe ili poslodavcu fizičkoj osobi,
- članak 98., stavak 4. Zakona, poslodavcu pravnoj osobi i odgovornoj osobi pravne osobe ili poslodavcu fizičkoj osobi,
- članak 99., stavak 4. Zakona, poslodavcu ovlaštenoj pravnoj osobi i odgovornoj osobi ovlaštene pravne osobe ili ovlaštenoj fizičkoj osobi,
- članak 100., stavak 4. Zakona, poslodavcu pravnoj osobi i odgovornoj osobi poslodavca ili poslodavcu ovlaštenoj pravnoj osobi i odgovornoj osobi ovlaštene pravne osobe ili poslodavcu fizičkoj osobi ili ovlaštenoj fizičkoj osobi.

Smatra se da je novčana kazna naplaćena na mjestu počinjenja prekršaja, ako počinitelj

prekršaja istu plati u roku od tri dana, te dokaz o izvršenoj uplati dostavi tijelu koje je utvrdilo prekršaj. Ako počinitelj prekršaja odbije platiti izrečenu novčanu kaznu, inspektor tu izjavu treba upisati u zapisnik.

Obavezni prekršajni nalog

Članak 42., stavak 2. ZIR-a

„Ako inspektor rada inspekcijskim nadzorom utvrdi da je povredom propisa **počinjen prekršaj** za koji je prema prekršajnom propisu dužan **izdati obavezni prekršajni nalog**, bez odgađanja će, a najkasnije u roku od osam dana od dana završetka nadzora s utvrđenim činjenicama odlučnim za poduzimanje mjera, počinitelju prekršaja izdati takav nalog, ali ako taj nalog ne izda u navedenom roku, ne isključuje se obveza njegova izdavanja.“

PREKRŠAJNI NALOG

Članak 42., stavak 3. ZIR-a

„Ako inspektor rada inspekcijskim nadzorom utvrdi da je povredom propisa **počinjen prekršaj** za koji prema prekršajnom, odnosno drugom propisu **ne može izreći i naplatiti novčanu kaznu na mjestu počinjenja prekršaja, niti je dužan izdati obavezni prekršajni nalog**, ali bi prema prekršajnom **propisu mogao izdati prekršajni nalog**, može ga izdati odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana završetka nadzora s utvrđenim činjenicama odlučnim za poduzimanje mjera“.

Inspektor rada obavezan je upozoriti počinitelja prekršaja da, ako u roku koji mu je određen za plaćanje novčane kazne uplati dvije trećine kazne, smatrat će se da je novčana kazna, određena obaveznim prekršajnim nalogom ili prekršajnim nalogom, u cjelini uplaćena.

Članak 152., stavak 3. PZ-a

«Ako osuđenik prema pravomoćnoj odluci o prekršaju nije u određenom roku platio u cijelosti

*Prekršajni zakon (N.N., br. 107/07., 39/13. i 157/13.)

ili djelomično novčanu kaznu, troškove prekršajnog postupka ili oduzetu imovinsku korist, sud ili drugo tijelo koji su u prvom stupnju donijeli o tome pravomoćnu odluku postaviti će nadležnoj poreznoj upravi-odjelu za prisilnu naplatu prema mjestu prebivališta ili boravišta odnosno sjedišta osuđenika pisani zahtjev za prisilnu naplatu. Uz pisani zahtjev dostavit će se ovjereni prijepis pravomoćne odluke s klauzulom pravomoćnosti. Prvostupanjsko prekršajno tijelo može odlučiti i samo provesti postupak prisilnog izvršenja pravomoćne odluke o prekršaju.»

Ako inspektor rada utvrdi da okrivljenik nije platio ili nije platio u cijelosti novčanu kaznu izrečenu obaveznim prekršajnim nalogom ili prekršajnim nalogom, u skladu s odredbom članka 34., stavak 1. PZ-a u vezi s odredbom članka 152., stavak 3. PZ-a, obavezan je podnijeti nalog za naplatu tijelu nadležnom za ovrhu. Tijelo nadležno za ovrhu prema posebnom zakonu je Financijska agencija (FINA).

Ako okrivljenik podnese prigovor na obvezni prekršajni nalog ili prekršajni nalog tijelu koje ga je izdalo, inspektor rada je obavezan bez odgode, prigovor zajedno sa spisom predmeta dostaviti Prekršajnom sudu nadležnom prema mjestu počinjenja prekršaja, a u skladu s odredbom članka 243. PZ-a.

Optužni prijedlog

Članak 42., stavak 4. ZIR-a

*„Ako inspektor rada inspekcijskim nadzorom (zapisnikom utvrđene činjenice o povredi propisa) utvrdi postojanje osnovane sumnje da je povredom propisa **počinjen prekršaj** za koji prema prekršajnom, odnosno drugom propisu ne može izreći i naplatiti novčanu kaznu na mjestu počinjenja prekršaja, niti je dužan izdati obavezni prekršajni nalog ili nije izdao prekršajni nalog u roku od osam dana, iako ga je mogao izdati, **najkasnije u roku od petnaest dana od dana završetka nadzora s utvrđenim činjenicama odlučnim za poduzimanje mjera, podnijet će optužni prijedlog za pokretanje prekršajnog postupka mjesno nadležnom prekršajnom sudu, ali ako taj optužni prijedlog ne podnese do toga roka, ne isključuje se obveza njegova podnošenja.**“*

Inspektor rada će u obavijesti počinitelju prekršaja, u skladu s odredbom članka 109.a PZ-a, navesti da počinitelj prekršaja ima pravo na sporazumijevanje u smislu odredbe članka 109.e PZ-a, ali neće prihvatiti uvjete počinitelja prekršaja za priznavanja krivnje niti se sporazumjeti o sankciji i mjerama manjim od propisanih odredbama ZIR-a i Zakona.

*Đuro Čižmar, dipl. ing. stroj.
Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava
Inspektorat rada, Zagreb*